

รายงานการประชุม
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ 2/2544
วันพฤหัสบดีที่ 19 เมษายน 2544 เวลา 9.30 น.
ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ชั้น 2

กรรมการผู้มาประชุม

1. นายสนิท ขลิบทอง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
2. นายธงไชย เพ็ชรรัตน์	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
3. นายวรารักษ์ ชัยสามารถ	ที่ปรึกษาากฎหมาย (แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์)	กรรมการ
4. นางสาวปรีชา อำพรสุต	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย)	กรรมการ
5. นายดิเรก รัตนวิชัย	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม)	กรรมการ
6. นายเชวงศักดิ์ ชัตติยะสูงศักดิ์	นิติกร 7 (แทนอธิบดีกรมชลประทาน)	กรรมการ
7.นางปาริฉัตร สุขโต	ผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพเฉพาะด้านเทคโนโลยีการปศุสัตว์ (แทนอธิบดีกรมปศุสัตว์)	กรรมการ
8. นายทวีชัย เสนีย์ศรีสันต์	ผู้อำนวยการส่วนทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ (แทนอธิบดีกรมป่าไม้)	กรรมการ
9. นายชวลิต ชูขจร	เจ้าหน้าที่บริหารงานประมง 8 (แทนอธิบดีกรมประมง)	กรรมการ

10. นางวัลภา	อังศิริจินดา	เศรษฐกิจกร 8 ว. (แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน)	กรรมการ
11. นายภาณุวัฒน์	ณ นครพนม	นักวิชาการสหกรณ์ 8 ว. (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์)	กรรมการ
12. นายบุญเกิด	บุตกะ	เศรษฐกิจกร 9 ชช. (แทนเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)	กรรมการ
13. นายพิสิษฐ์	บุญช่วง	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องที่ (แทนอธิบดีกรมการปกครอง)	กรรมการ
14. นายกิจจา	กาญจนะวีระ	นักวิชาการพัฒนาชุมชน 7 (แทนอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน)	กรรมการ
15. นายกมลลาสน์	หรรวระณะ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารและส่งเสริมการรังวัด (แทนอธิบดีกรมที่ดิน)	กรรมการ
16. นายรักเกียรติ	ดิษยวระณะ	รองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)	กรรมการ
17. นายพงศ์ธร	พากเพียรทรัพย์	เจ้าหน้าที่จัดผลประโยชน์ 8 ว. (แทนอธิบดีกรมธนารักษ์)	กรรมการ
18. นายณพงศ์	ศิริขันธ์ยกุล	ผู้อำนวยการส่วนบริหารเงินนอกงบประมาณ (แทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง)	กรรมการ
19. นางดาหวัน	สุวินัย	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณ 7 (แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ)	กรรมการ
20. นางศุภาภรณ์	ถาปนศิริ	ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนที่ดิน (แทนผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร)	กรรมการ
21. นายปราโมทย์	น้อยใจบุญ	ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกร แห่งประเทศไทย	กรรมการ

22. นายชัยวัฒน์	วงศ์วัฒนศานต์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
23. นายบุกติ	สาริกะภูติ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
24. นางศุภศิริ	โพธิ์แมนกุล	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
25. นายสำร่าย	มีสมชัย	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
26. นายไพศาล	กุลย์รัตน์	เลขาธิการ ส.ป.ก.	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

1. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร			তিরাকার
2. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์			তিরাকার
3. ประธานชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย			
4. นายเล็ก	กุดวงศ์แก้ว	ผู้แทนเกษตรกร	
5. นายปรีชา	ทองอุ	ผู้แทนเกษตรกร	
6. นายภาณุ	พิทักษ์เผ่า	ผู้แทนเกษตรกร	
7. นายเฉลิม	วงศ์อนันต์	ผู้แทนเกษตรกร	

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายกนกศักดิ์	ปิ่นแสง	ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. นายนิพนธ์	ชนมนัส	คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. นายธวัชชัย	เพชรเลิศอนันต์	คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4. นายวิชัย	โตพ่วง	คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
5. นายวิรัช	ชีพสมทรง	รองเลขาธิการ
6. นายมานิชญ์	คูวารกุล	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
7. นายดุขฎิ	คันฉาย	ผู้อำนวยการกองคลัง
8. นายกิตติ	จักรบุรุษ	เลขานุการกรม

9. นายไพโรจน์	โลกนิยม	ผู้อำนวยการกองนิติการ
10. นายสมศักดิ์	โกสุวัฒน์	ผู้อำนวยการกองบริการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
11. นายกันศิษฐ์	มะกรวัฒน์	ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน
12. นางวิภาภรณ์	ทิพยานนท์	หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน
13. นายจำลอง	จันทร์อินทร์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงราย
14. นายเทพฤทธิ์	อนุพันธ์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี
15. นายกันต์	คำหมู่	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์
16. นายก่อกิจ	สุทธนารักษ์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น
17. นายดุสิต	บุญพิทักษ์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระบุรี
18. นายทศพร	นุชพงศ์	เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรธรณี
19. นายสัจจาธร	นาคนิยม	เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรธรณี
20. นายสุเมธ	สุขเจริญพงษ์	เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง
21. นางสาวน้ำเพชร	วงษ์ประทีป	เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง
22. นายบัณฑิต	บัณฑิต	เจ้าหน้าที่กองเกษตรสารนิเทศ
23. นางสาวชนิษฐ์พรรณ	ชำนาญกิจ	เจ้าหน้าที่กองเกษตรสารนิเทศ
24. นายทรงพล	ศรีสมุทร	เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้
25. นายวีรชัย	จุมพลชาติ	เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้
26. นางสาวครุสวรรณ	ธรรมาธิวัฒน์	เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์
27. นายสุจิตร์	แสนหนองขาคี	เกษตรกรจังหวัดขอนแก่น
28. นายประสิทธิ์	หัสโรค์	เกษตรกรจังหวัดขอนแก่น
29. นายจวน	ทองไทย	เกษตรกรจังหวัดขอนแก่น
30. นางสาวสุรีย์	สุวรรณานุช	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
31. นางเปรมจิต	สังขพงษ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
32. นายวิชัย	จำนงค์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
33. นายสุรทิน	สิงห์ชูจิต	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

34. นางนภาภรณ์	ชีวาวัฒนานนท์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
35. นางสาวณัฐโสภิน	เจนวิทย์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
36. นางสาวพิมพ์พรณ	อนันตเสรี	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
37. นางดวงพร	ก้องเอกภพ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
38. นางสาวพรนิภา	ประสมสิทธิ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
39. นางสุดาราร	ดิษฐากรณ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
40. นางสาวจันทนา	จิตการคำ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
41. นายพิชัย	สกุลชัย	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
42. นางสาวสุธารัตน์	เรืองมาก	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
43. นายสันติ	เรืองมาก	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
44. นางศรีประไพ	เลิศวิริยจิตต์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
45. นายสมพร	ภูพัฒน์วิบูลย์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
46. นายศักดิ์ดา	คมคาย	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
47. นายบุญรอด	ลีละยูวะ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
48. นายปรีชา	ลัมภวิล	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
49. นายไพบูลย์	พุดมภาค	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
50. นายอำนาจ	เหมาะเจริญ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
51. นายปฎิคม	ฟุ้งเกียรติ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
52. นายกระแส	จันทรังษี	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
53. นายสุทิน	บุญก่อสร้าง	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
54. นายศรีโรจน์	จิรวุฒน์จรรยา	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
55. นางสาวตรี	ชวนิตย์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
56. นางอรวินท์	เลาหะนันท์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
57. นางมะลิวัลย์	ไกรสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
58. นายสามารถ	จุลศรี	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
59. นางสาววันดี	สุทธาธาร	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เริ่มประชุมเวลา 9.30 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบ 2 เรื่อง ได้แก่

1. เรื่องสืบเนื่องจากการประชุม คปก. ครั้งที่ 1/2544

จากการประชุม คปก. ครั้งที่ 1/2544 วันที่ 29 มีนาคม 2544 ส.ป.ก. ได้นำเสนอเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัย และเพื่อประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า ของ พ.ร.บ. ปฏิรูปที่ดินฯ ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณารายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ จากข้อมูลตัวอย่างชุมชนที่ ส.ป.ก. นำเสนอแล้ว และมีมติให้กรรมการทุกท่านได้ทำการศึกษารายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในฐานะประธาน คปก. ได้นำเรียนต่อกรรมการว่าจะขอเดินทางไปดูสภาพข้อมูลข้อเท็จจริงในพื้นที่ตัวอย่างทั้ง 2 ที่ ส.ป.ก. ได้นำเสนอนั้น บัดนี้ ได้ร่วมกับเลขาธิการ ส.ป.ก. เดินทางไปดูสภาพพื้นที่ที่บ้านซับสนุ่น อ.มวกเหล็ก และที่อำเภอลำพญากลางแล้ว ได้รับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากพี่น้องประชาชนว่ามีความประสงค์จะขอรับเอกสารหนังสือรับรองสิทธิ ซึ่งแล้วแต่ทางราชการจะพิจารณาให้เป็นกรณีใด เพื่อที่พี่น้องประชาชนจะได้ครอบครองพื้นที่อย่างชัดเจนต่อไป

2. ข้อเสนอของกลุ่มสมาชิกคนจน

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีที่ผ่านมา ได้มีการพิจารณาข้อเสนอของสมาชิกคนจนซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัญหาอันเกิดจากการก่อสร้างเขื่อนสิรินธรที่ได้ยื่นข้อเสนอขอให้ทางรัฐบาลช่วยเหลือ 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกขอให้จัดที่ดินทำกินเพื่อชดเชยที่สูญเสียไปจากการก่อสร้างเขื่อนสิรินธร และประเด็นที่ 2 คือ กรณีที่ไม่สามารถจัดที่ดินให้ได้จะขอรับเงินชดเชยไร่ละ 32,000 บาท ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่าประเด็นที่ 2 เป็นทางเลือกสุดท้าย ทั้งนี้ เพราะการจ่ายเงินค่าชดเชยจะไม่ได้ข้อยุติที่สมบูรณ์ที่สุด ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติมอบหมายให้ ส.ป.ก. ตรวจสอบรายละเอียด และพิจารณาว่าจะมีแนวทางแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของกลุ่มสมาชิกคนจนได้อย่างไร ซึ่งจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวก็จะได้มอบหมายให้ ส.ป.ก. ร่วมกับสมาชิกคนจนพิจารณาแก้ไขปัญหาและนำมารายงานคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

**ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ 1/2544 วันที่ 29 มีนาคม 2544**

เลขานุการได้นำเสนอรายงานการประชุม ครั้งที่ 1/2544 วันที่ 29 มีนาคม 2544 ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาให้แก้ไขดังนี้

1. หน้า 2 ชื่อ-สกุล ของกรรมการผู้เข้าร่วมประชุม ลำดับที่ 18 จากคำว่า “นายสมมาตร อัครนิบุตร” เป็นคำว่า “นายสมมาตร อัครนิบุตร”
2. หน้า 4 ตำแหน่งของผู้เข้าร่วมประชุม ลำดับที่ 16 “ประจำห้องรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นคำว่า “คณะทำงานรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์”
3. หน้า 9 มติคณะกรรมการเรื่องที่ 3.1 ข้อ 3 จากคำว่า “สำหรับพื้นที่ของรัฐที่ดำเนินการ หากมีปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบสภาพป่า ก็ให้ ส.ป.ก. และกรมป่าไม้เร่งรัดประสานงานเพื่อดำเนินการต่อไป” เป็นคำว่า “เพื่อให้แผนงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอให้ ส.ป.ก. นำเสนอรายชื่อป่าที่จะดำเนินการตามแผนงาน ปี 2544 ด้วย และสำหรับพื้นที่ของรัฐที่ดำเนินการหากมีปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบสภาพป่าก็ให้ ส.ป.ก. และกรมป่าไม้เร่งรัดประสานงานเพื่อดำเนินการและรายงานให้คณะกรรมการทราบต่อไป”

มติคณะกรรมการ รับรองรายงานการประชุมตามที่ได้แก้ไข

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติพื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าในท้องที่ตำบลหนองหัวช้าง ตำบลดอนหญ้านาง และตำบลศรีสำราญ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. เรื่องเดิม

จังหวัดหนองคายได้แจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ทราบว่า ได้รับการร้องเรียนจากราษฎรในท้องที่ตำบลหนองหัวช้าง ตำบลดอนหญ้านาง และตำบลศรีสำราญ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขอให้ทางราชการพิจารณาดำเนินการออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ในที่ดินทำกิน โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้อง และอำเภอตามลำดับ จังหวัดหนองคายได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า พื้นที่ที่ราษฎรขอให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน อยู่ในเขตปฏิรูป

ที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2535 แต่อยู่นอกเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ดังกล่าวอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวร เป็นที่ดินของรัฐประเภทที่รกร้างว่างเปล่า ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร ซึ่งยังไม่มีเอกสารสิทธิ ในที่ดินทำกิน จึงเห็นควรให้ ส.ป.ก. พิจารณาย้ายพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ราษฎรร้องขอ เพื่อให้ราษฎรมีที่ดินทำกินถูกต้องตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

ส.ป.ก. ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ และดำเนินการสำรวจและศึกษาข้อมูลในระดับพื้นที่แล้ว ปรากฏว่า ในท้องที่ตำบลหนองหัวช้าง ตำบลดอนหญ้านาง และตำบลศรีสำราญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น ประมาณ 136,566 ไร่ มีที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่อยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตเทศบาลตำบลดอนหญ้านาง เนื้อที่ประมาณ 93,035 ไร่ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 68.12 ของพื้นที่ทั้งหมด ในพื้นที่ดังกล่าวมีเกษตรกรเข้าถือครองและทำประโยชน์ในที่ดินติดต่อกันมาเป็นเวลานานตลอดทั้งพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นการถือครองที่ดินมือเปล่าไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ ส.ป.ก. จึงได้จัดทำข้อมูลและแผนที่แสดงเขตพื้นที่รกร้างว่างเปล่า ซึ่งมีความเหมาะสมต่อการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ประมาณ 93,035 ไร่ นำเสนอต่อจังหวัดหนองคายเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ จังหวัดหนองคายมีหนังสือ ที่ นค 0014/2218 ลงวันที่ 28 เมษายน 2543 รับรองสภาพที่ดินรกร้างว่างเปล่าดังกล่าว และเห็นชอบให้นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินต่อไป

ที่ดินรกร้างว่างเปล่าดังกล่าว มีความเหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 26 (3) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 กล่าวคือ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน ใช้บังคับในท้องที่ใดแล้ว ถ้าในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าหรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืน หรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดิน โดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน และที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้

2. ความเห็นของ ส.ป.ก.

ที่รกร้างว่างเปล่าอำเภอพรเจริญ อยู่ในเขตปกครองท้องที่ตำบลหนองหัวช้าง ตำบลดอนหญ้านาง และตำบลศรีสำราญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย เนื้อที่ประมาณ 93,035 ไร่ จากการสำรวจข้อมูลพบว่า มีเกษตรกรเข้าทำประโยชน์และตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัย อย่างถาวรมาเป็นเวลานานแล้ว ประมาณ 3,700 ครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นพื้นารองลงมาเป็นพีชไร (มันสำปะหลัง และอ้อย)ซึ่งยังไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ ทำให้เกษตรกรขาดความมั่นคงในการประกอบ อาชีพเกษตรกรรม และประการสำคัญคือขาดการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น จาก หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง ส.ป.ก. พิจารณาแล้ว เห็นว่า พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะนำ มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ประกอบกับได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคายให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินไว้แล้ว โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 126 เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2535 จึงเห็นควรให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่รกร้างว่างเปล่าอำเภอ พรเจริญ เนื้อที่ประมาณ 93,035 ไร่ โดย ส.ป.ก. ได้กำหนดแผนและงบประมาณไว้ ดังนี้

2.1 งานสำรวจและเตรียมการ	งบประมาณ	400,000 บาท
2.2 งานจัดที่ดิน	งบประมาณ	6,000,000 บาท
2.3 งานสำรวจความเหมาะสม เพื่อพัฒนาพื้นที่	งบประมาณ	60,000 บาท
2.4 งานประสานการส่งเสริมการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนาอาชีพ	งบประมาณ	230,000 บาท
รวมงบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในการดำเนินการทั้งสิ้น 6,690,000 บาท		

3. คำขอ

ขออนุมัติพื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าในท้องที่ตำบลหนองหัวช้าง ตำบลดอนหญ้านางและ ตำบลศรีสำราญ อำเภอพรเจริญ เนื้อที่ประมาณ 93,035 ไร่ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ในเขตปฏิรูป ที่ดินอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย

มติคณะกรรมการ **อนุมัติ**

**เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี
ป่าเทือกเขารือเสาะ-ยิงอ-บาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
เนื้อที่ประมาณ 994 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน**

1. เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2536 ให้จำแนกป่าเทือกเขารือเสาะ - ยิงอ - บาเจาะ เนื้อที่ประมาณ 20,078 ไร่ จำนวน 17 แปลง ดังนี้

1. รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวรตามเดิม เนื้อที่ประมาณ 16,470 ไร่ มอบให้กรมป่าไม้ ดำเนินการ
2. จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ซึ่งอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อเป็นที่ทำกินของราษฎรหรือเพื่อให้ใช้ประโยชน์อย่างอื่น ๆ เนื้อที่ประมาณ 3,608 ไร่ มอบให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณา

คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาแล้ว จึงได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 2/2542 เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2542 มอบที่ดินจำแนกฯ ป่าเทือกเขารือเสาะ – ยิงอ - บาเจาะแปลงย่อยที่ 3.4 เนื้อที่ประมาณ 916 ไร่ และแปลงย่อยที่ 3.5 เนื้อที่ประมาณ 78 ไร่ รวม 2 แปลง เนื้อที่ประมาณ 994 ไร่ ให้ ส.ป.ก. รับไปดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ดำเนินการสำรวจและศึกษาข้อมูลพื้นที่ดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่า พื้นที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

2. ความเห็นของ ส.ป.ก.

ที่จำแนกฯ ป่าเทือกเขารือเสาะ – ยิงอ - บาเจาะ เนื้อที่ประมาณ 994 ไร่ มีเกษตรกรเข้าจับจองทำประโยชน์ปลูกยางพารา ประมาณ 100 ครัวเรือน แต่ยังไม่มีการรับรองการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ทำให้เกษตรกรขาดความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และประการสำคัญคือขาดการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นจากหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง ส.ป.ก. พิจารณาแล้ว เห็นว่าพื้นที่ที่จำแนกฯ ป่าเทือกเขารือเสาะ – ยิงอ - บาเจาะ อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ จึงเห็นควรให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งจะส่ง

ผลให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินและอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาอาชีพการเกษตรตามความเหมาะสมและจำเป็นทำให้เกษตรกรมีสภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น โดย ส.ป.ก. ได้กำหนดแผนงานและงบประมาณในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน ไว้ดังนี้

2.1 งานสำรวจและเตรียมการ	งบประมาณ	50,000 บาท
2.2 งานจัดที่ดิน	งบประมาณ	70,000 บาท
2.3 งานสำรวจความเหมาะสมเพื่อพัฒนาพื้นที่	งบประมาณ	20,000 บาท
2.4 งานประสานการส่งเสริมการเกษตร		
เพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนาอาชีพ	งบประมาณ	40,000 บาท
รวมงบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในการดำเนินการทั้งสิ้น		180,000 บาท

3. คำขอ

ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีป่าเพื่ออกเขาเรือเสาะ – ยี่งอ - บาเจาะ (แปลงย่อยที่ 3.4 และ 3.5) อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เนื้อที่ประมาณ 994 ไร่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

1. ที่ดินมีจำนวนน้อยแต่เกษตรกรมีจำนวนมาก ซึ่งคาดว่าขนาดของที่ดินทำกิน (Farm Size) จะเล็กมาก ที่ดินที่จัดให้เกษตรกรพอที่จะทำการเกษตรหรือไม่ หรือจะต้องมีการส่งเสริมการเกษตรแบบเข้มข้น (Intensive Farming)
2. ประเด็นเรื่องการประสานงานส่งเสริมการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ และพัฒนาอาชีพ ควรมีการพิจารณาให้ครบวงจรโดยมีการพัฒนาด้านการตลาดควบคู่การพัฒนาอาชีพด้วย
3. การประสานงานการส่งเสริมอาชีพและรายได้ค่าใช้จ่ายที่เสนอต้องชัดเจนเพื่อที่ สตง. จะได้มีการตรวจสอบได้ ดังนั้นหากจะดำเนินการประสานงานส่งเสริมอาชีพและพัฒนา รายได้ต้องกระทำอย่างจริงจัง จึงควรที่จะกำหนดเป็นมาตรฐาน (Standard Size) เพื่อที่จะให้สามารถชี้แจงได้

มติคณะกรรมการ อนุมัติ และให้ ส.ป.ก. รับข้อสังเกตไปพิจารณาดำเนินการ

เรื่องที่ 3.3 ขออนุมัติพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่ อำเภอเขมราฐ อำเภอศรีเมืองใหม่ อำเภอโพธิ์ไทร และ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 4 พื้นที่

เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2540 ให้จำแนกออกจากป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นที่ทำกินของราษฎรหรือเพื่อใช้ประโยชน์ อย่างอื่น ๆ จำนวน 5 พื้นที่ 19 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 155,630 ไร่ ต่อมาคณะกรรมการจัด ที่ดินแห่งชาติได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 3/2542 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2542 มอบให้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) รับไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 5 พื้นที่ 15 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 91,568 ไร่ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ดำเนินการสำรวจและศึกษาข้อมูลที่จำแนกดังกล่าวแล้ว เห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะ นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินต่อไป จำนวน 4 พื้นที่ 7 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 71,049 ไร่ ดังนี้

1. ที่จำแนก ฯ ป่าดงคำเดื่อย – ผังขาวห้วยหม แแปลงที่ 6 จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 4,905 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
2. ที่จำแนก ฯ ป่าดงชุมคำ (อำเภอเขมราฐ) จำนวน 2 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 และแปลงที่ 2 รวมเนื้อที่ประมาณ 63,924 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่อำเภอโพธิ์ไทร และ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
3. ที่จำแนก ฯ ป่าดงชุมคำ – ดงตาหวัง แปลงที่ 6 จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 1,462 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
4. ที่จำแนก ฯ ป่าสุวรรณวาริ จำนวน 3 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 4 แปลงที่ 5 และ แปลงที่ 6 รวมเนื้อที่ประมาณ 758 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่อำเภอศรีเมืองใหม่ และอำเภอ โขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 4 พื้นที่ 7 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 71,049 ไร่ ดังกล่าวข้างต้น มีความเหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินและอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาการเกษตรตามความเหมาะสมและจำเป็น ทำให้เกษตรกรมีสภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น จึงเห็นควรกำหนดพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป ทั้งนี้ ได้กำหนดแผนงานและงบประมาณไว้ ดังนี้

1. งานสำรวจและเตรียมการ	งบประมาณ	500,000	บาท
2. งานจัดที่ดิน	งบประมาณ	4,700,000	บาท
3. งานสำรวจความเหมาะสมเพื่อพัฒนาพื้นที่	งบประมาณ	150,000	บาท
4. งานประสานการส่งเสริมการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนาอาชีพ	งบประมาณ	350,000	บาท
รวมงบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในการดำเนินการทั้งสิ้น		5,700,000	บาท

คำขอ

ขออนุมัติพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่อำเภอเขมราฐ อำเภอศรีเมืองใหม่ อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินจำนวน 4 พื้นที่ 7 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 71,049 ไร่ รายละเอียดดังนี้

1. ที่จำแนก ๔ ปาดงคำเดือย – ผังขาวห้วยทม แปลงที่ 6 จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 4,905 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
2. ที่จำแนก ๔ ปาดงชุมคำ (อำเภอเขมราฐ) จำนวน 2 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 1 และแปลงที่ 2 รวมเนื้อที่ประมาณ 63,924 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
3. ที่จำแนก ๔ ปาดงชุมคำ – ดงตาหวัง แปลงที่ 6 จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ประมาณ 1,462 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

4. ที่จำแนกฯ ป่าสุวรรณวารี จำนวน 3 แปลง ได้แก่ แปลงที่ 4 แปลงที่ 5 และแปลงที่ 6 รวมเนื้อที่ประมาณ 758 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่อำเภอศรีเมืองใหม่ และอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

มติคณะกรรมการ อนุมัติ

เรื่องที่ 3.4 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินจำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติ คณะรัฐมนตรีในท้องที่ อำเภอรัตนภูมิ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะเดา อำเภอนาทวี อำเภอจะนะ และอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา จำนวน 5 ป่า รวมเนื้อที่ประมาณ 5,097 ไร่

เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2537 ให้จำแนกที่ดินออกจากป่าไม้ถาวรซึ่งอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อเป็นที่ทำกินของราษฎรหรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น ๆ จำนวน 8 ป่า รวมเนื้อที่ประมาณ 6,797 ไร่ ต่อมาคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 2/2542 เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2542 มอบพื้นที่ดังกล่าวบางส่วน จำนวน 5 ป่า เนื้อที่ประมาณ 5,097 ไร่ ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) รับไปดำเนินการ ตามกฎหมายว่า ด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ส.ป.ก. ได้ดำเนินการสำรวจและศึกษาข้อมูลที่ดินจำแนกฯ ดังกล่าวแล้ว เห็นว่า มีความเหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินต่อไป จำนวน 5 ป่า รายละเอียด ดังนี้

1. ที่จำแนกฯ ป่าควนทับช้าง จำนวน 2 แปลง (แปลงที่ 1 และ 2) รวมเนื้อที่ประมาณ 919 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา
2. ที่จำแนกฯ ป่าเทือกเขาแก้ว-ป่าควนยาง และป่าควนเขาวัง จำนวน 1 แปลง (แปลงที่ 3) เนื้อที่ประมาณ 1,844 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
3. ที่จำแนกฯ ป่าเทือกเขาแก้ว จำนวน 1 แปลง (แปลงที่ 2) เนื้อที่ประมาณ 1,037 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
4. ที่จำแนกฯ ป่าควนนายเส้น – ควนเสม็ดมุ่ม – ควนเขาแม่ना – ควนลูกหมี่ และควนป่าหยัง จำนวน 2 แปลง (แปลงที่ 4 และ 7) รวมเนื้อที่ประมาณ 74 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ อำเภอจะนะ และอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

5. ที่จำแนก ป่าควนหินกา จำนวน 5 แปลง (แปลงที่ 1 2 6 8 และ 9) รวมเนื้อที่ประมาณ 1,223 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตปกครองท้องที่ อำเภอฉะนะ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี จังหวัดสงขลา จำนวน 5 ป่า 11 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 5,097 ไร่ ดังกล่าวข้างต้น มีความเหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน และอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมายควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาการเกษตรตามความเหมาะสมและจำเป็น ทำให้เกษตรกรมีสภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น จึงเห็นควรกำหนดพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป ทั้งนี้ได้กำหนดแผนงานและงบประมาณไว้ดังนี้

1. งานสำรวจและเตรียมการ	งบประมาณ 90,000 บาท
2. งานจัดที่ดิน	งบประมาณ 350,000 บาท
3. งานสำรวจความเหมาะสมเพื่อพัฒนาพื้นที่	งบประมาณ 40,000 บาท
4. งานประสานการส่งเสริมการเกษตร	

เพื่อเพิ่มรายได้และพัฒนาอาชีพ งบประมาณ 70,000 บาท

รวมงบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในการดำเนินการทั้งสิ้น งบประมาณ 550,000 บาท

คำขอ

ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินจำแนกออกจากป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีในท้องที่จังหวัดสงขลา รวม 5 ป่า จำนวน 11 แปลง เนื้อที่ประมาณ 5,097 ไร่

ประธานได้สอบถามว่า ภายหลังการจัดที่ดินแล้วขั้นตอนสุดท้าย ส.ป.ก. จะมีการส่งเสริมอย่างไร และมีการประเมินผลหรือไม่ว่าจัดที่ดินแล้วเกษตรกรมีการพัฒนาที่ดีขึ้นหรือไม่อย่างไร

ฝ่ายเลขานุการ ได้ชี้แจงว่า

1. ภายหลังจัดที่ดินให้เกษตรกรแล้ว ส.ป.ก. มีหน้าที่ประสานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาส่งเสริมอาชีพและพัฒนารายได้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาทิ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ เป็นต้น สำหรับ

หน่วยงานภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อาทิเช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมการพัฒนาชุมชนจากกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น ทั้งนี้ โดยในส่วนระดับจังหวัดจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และมีส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมเป็นกรรมการ ซึ่งสามารถประสานงานในระดับจังหวัดได้อย่างดี

2. สำหรับการประเมินสภาพความเป็นอยู่หลังจากการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้น ทางกองวิชาการและแผนงาน ส.ป.ก. ได้ดำเนินการโดยมีการสุ่มประเมินผลในบางพื้นที่ ซึ่งพอจะชี้ให้เห็นว่ารายได้ในการเกษตรดีขึ้นแต่ก็ยังไม่เท่ากับเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำ ทั้งนี้ เพราะการช่วยเหลือและสนับสนุนจากส่วนราชการต่าง ๆ ในการเพิ่มอาชีพและรายได้ให้เกษตรกรยังค่อนข้างน้อย แต่รายได้ที่เกษตรกรได้เพิ่มสูงขึ้นมากคือ รายได้นอกการเกษตรซึ่งเมื่อรวมกับรายได้ในการเกษตรจึงดีขึ้น แต่ก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้ เพราะเขตปฏิรูปที่ดินส่วนใหญ่ยังมีศักยภาพด้อยอยู่มาก เพราะ แห้งแล้ง ดินเลว เป็นที่เกษตรน้ำฝน คนยากจน และผลผลิตต่ำ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวจึงมีแนวคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะเพิ่มผลผลิตในเขตปฏิรูปที่ดินให้ทัดเทียมกับนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ในการนี้ได้มีการตั้งแนวคิด (Concept) ว่าการจัดที่ดินให้เกษตรกร 1 แปลง จะต้องจัดให้มีสระน้ำในไรนา (Farm Pond) 1 สระ ควบคู่ด้วย โดยตั้งเงื่อนไขเพิ่มเติมว่าหน่วยงานใดก็ตามถ้ามาสร้างแหล่งน้ำขนาดใหญ่ในบริเวณพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน เช่น กรมชลประทาน การพลังงานแห่งชาติ เป็นต้น จะต้องมีการอนุญาตให้นำน้ำมาใช้ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรให้มีผลผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้รายได้สูงขึ้น ทั้งนี้ เพราะจากการศึกษาแล้วทราบว่า พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินมีเขตชลประทานไม่ถึง 1% ของพื้นที่ การตั้งเงื่อนไขดังกล่าวเพื่อให้สามารถทำการเกษตรผสมผสานให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นต้น ซึ่งถ้าดำเนินการตามแนวคิดนี้เขตปฏิรูปที่ดินจะเป็นแหล่งผลิตการเกษตรขนาดใหญ่ที่สมควรจะคุ้มครองเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำลังดำเนินการ

มติคณะกรรมการ อนมัติ

เรื่องที่ 3.5 ขอนุมัติให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อ

1. เรื่องเดิม

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยการปลูกพืชซึ่งได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อยอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติเป็นหลัก หากปีใดฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล อาจทำให้ปริมาณน้ำฝนน้อยหรือแล้งจัด ผลผลิตที่ได้ก็น้อย หรือประสบการขาดทุน เกษตรกรจึงหันมาให้ความสนใจการเลี้ยงสัตว์ ทดแทนการปลูกพืชเพื่อเพิ่มรายได้ และลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นโครงการหนึ่งซึ่งเกษตรกรให้ความสนใจ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น และบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) สาขาขอนแก่น จึงได้ร่วมกันจัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องมีเงินทุนในการก่อสร้างโรงเรือนและซื้ออุปกรณ์ในการเลี้ยงไก่ ซึ่งต้องการใช้งบประมาณรายละ 330,000 บาท (สามแสนสามหมื่นบาทถ้วน) แต่เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ขาดแคลนเงินทุนที่จะใช้ลงทุน จึงขอให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ช่วยเหลือในการจัดหาแหล่งเงินกู้เพื่อดำเนินโครงการดังกล่าว

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่นได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อ เป็นโครงการที่ควรจะได้รับ การสนับสนุน จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินบ้านห้วยเตย ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้ร่วมโครงการ โดยเกษตรกรประสงค์จะขอกู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งสิ้น 20 ราย ๆ ละ 330,000 บาท เป็นเงิน 6,600,000 บาท

2. ข้อเสนอโครงการ

2.1 เป็นโครงการร่วมกันระหว่าง ส.ป.ก. กับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) สาขาขอนแก่น

2.2 มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินบ้านห้วยเตย ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เข้าร่วมโครงการ จำนวน 20 ราย โดยกู้ยืมเงินจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินฯ รายละ 330,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี ระยะเวลาดำเนินโครงการ 8 ปี ปลอดการชำระคืนเงินต้น 4 เดือน

2.3 คุณสมบัติของเกษตรกร ส.ป.ก.ขอนแก่น และบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) สาขาขอนแก่น ร่วมกันกำหนด ดังนี้

1. มีที่ดินเป็นของตนเอง (ส.ป.ก. 4-01) ขนาดเพียงพอ และเหมาะสมใน ด้านวิชาการ รวมทั้งความร่วมมือในเรื่องน้ำและไฟฟ้า
2. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ซын มีความรับผิดชอบในงานอย่างจริงจัง
3. ต้องทำงานและรักษาผลประโยชน์ของตนเอง และผลประโยชน์ใน ทรัพย์สินของบริษัท
4. ต้องปฏิบัติตามระเบียบ และสัญญาที่ทำไว้อย่างเคร่งครัด
5. ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่บริษัทฯ ที่ไปให้บริการด้านวิชาการ ในการเลี้ยงไก่อย่างเคร่งครัด
6. ต้องมีแรงงานอย่างน้อย 2 คน ต่อ 1 โรงเรือน สำหรับดูแลเลี้ยงไก่ใน โครงการ
7. มีเงินทุนที่จะก่อสร้างโรงเรือนเลี้ยงไก่ และอุปกรณ์ในการเลี้ยงไก่

2.4 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 20 ราย เป็นเกษตรกรตามโครงการเกษตรกร ก้าวหน้า ที่เคยกู้เงินตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม เมื่อปี 2533 ตามนโยบายของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ที่ให้ผู้จบการศึกษาทางด้านการเกษตรเข้าร่วมโครงการเกษตรกรก้าวหน้า โดย ส.ป.ก. จัดหาที่ดินและ ธ.ก.ส. สนับสนุนเงินกู้ ซึ่งในปัจจุบันนี้ เกษตรกรดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่ได้เลี้ยง โคนมแล้วแต่ได้ทำการปลูกไม้ผล ทำไร่ และทำนา โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง กล้วย อ้อย มันสำปะหลัง และข้าว เป็นต้น ส่วนใหญ่จะได้ผลผลิตไม่มากนัก เนื่องจากประสบปัญหาในเรื่อง สภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวย ขาดแหล่งน้ำ และมีบางรายที่ออกไปรับจ้างหรือประกอบอาชีพนอกพื้นที่ ในปัจจุบันเกษตรกรเหล่านี้ ยังเป็นหนี้ ธ.ก.ส. อยู่

2.5 หน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น

1. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจและประโยชน์ที่เกษตรกรจะ ได้รับจากการร่วมโครงการในเรื่องรายได้ที่สม่ำเสมอ และมั่นคงในอนาคต

2. ประสานงานกับบริษัท ในการจัดทำโครงการ เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนสินเชื่อจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3. ร่วมกับบริษัท คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งคัดเลือกพื้นที่ที่จะดำเนินการตามโครงการ

2.5.2 บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) สาขาขอนแก่น

1. จัดทำโครงการร่วมกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น และคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

2. วางผังฟาร์มและออกแบบแปลนโรงเรียนมาตรฐานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ รวมทั้งควบคุมการก่อสร้างโรงเรียน

3. แนะนำอุปกรณ์การเลี้ยงไก่เนื้อให้สมาชิกในโครงการ

4. จัดหาลูกไก่เนื้อ พันธุ์อาร์เบอร์ เอเคอร์ส อาหารสัตว์ วัคซีนและยาป้องกันโรค

5. จัดเจ้าหน้าที่ส่งเสริมด้านวิชาการ การเลี้ยงไก่เนื้อ และให้บริการแก่เกษตรกรอย่างใกล้ชิด

6. ควบคุมการเบิกจ่ายเงินของเกษตรกร ตามค่าใช้จ่ายจริง

7. จ่ายเงินรายได้ของเกษตรกรตามตารางความสามารถให้แก่เกษตรกร

8. ควบคุมการเงินด้านรายได้ และส่วนที่จ่ายคืนสถาบันการเงิน

9. ควบคุมการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2.5.3 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

1. ลงทุนด้านสินทรัพย์ โรงเรียน และอุปกรณ์ในการเลี้ยงไก่

2. จัดหาแรงงานในการเตรียม โรงเรียน การดูแล และการจับไก่ให้

บริษัท

3. ดูแลทรัพย์สินบริษัท ในเรื่องปริมาณ (Stock) ไก่ อาหาร ยา และ

วัคซีน

4. รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการไม่ดูแลและเอาใจใส่ในทรัพย์สินของบริษัทฯ เท่าที่ควร

2.6 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 20 ราย เป็นกลุ่มเกษตรกรก้าวหน้าที่ได้กู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส.ตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมนั้น ปัจจุบัน (ณ วันที่ 31 มีนาคม 2543) ยังคงมีหนี้สินอยู่กับ ธ.ก.ส. จำนวน 17 ราย โดยมีหนี้เงินกู้รายละ 256,300 - 289,000 บาท และดอกเบี้ยอีกต่างหากจำนวน 223,734 - 287,753.50 บาท และมีหนี้สินอยู่กับ ส.ป.ก.จำนวน 9 ราย เป็นการกู้เพื่อการซื้อปัจจัยการผลิตโดยมีหนี้เงินกู้รายละ 10,000 - 49,500 บาท (ณ 31 มีนาคม 2543)

3. ผลการวิเคราะห์โครงการ

ตามโครงการที่เสนอมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดทุนในการปลูกพืชไร่ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง การส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อจึงเป็นโครงการที่น่าจะสนับสนุนโดย ส.ป.ก. ขอนแก่น และบริษัทเอกชนที่เข้าร่วมโครงการ (บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ อีสาน จำกัด (มหาชน) สาขาขอนแก่น) จะร่วมกันคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการโดยบริษัทฯ เป็นผู้จัดหาไก่ อาหารไก่ ยารักษาโรค การดำเนินการด้านสัตวบาล และการฝึกอบรมให้เข้าใจถึงวิธีการดำเนินงานตามโครงการ ตลอดจนเป็นผู้รับซื้อไก่เนื้อในราคาประกันควบคุมการเบิกจ่ายเงินและส่งคืนเงินกู้ของเกษตรกรแก่ ส.ป.ก.

3.1 ค่าใช้จ่ายต่อรายในรอบ 1 ปี ประกอบด้วย

3.1.1 ค่าลงทุน

(1) ค่าโรงเรือนและอุปกรณ์	เป็นเงิน	330,000	บาท
---------------------------	----------	---------	-----

3.1.2 ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงไก่ในรอบปี

(1) ค่าเบี้ยประกันโรงเรือน	2,800	บาท
(2) ค่าแก๊ส	3,000	บาท
(3) ค่าไฟฟ้า	30,000	บาท
(4) ค่าแกลบ	1,000	บาท
(5) ค่าซื้อวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม	1,000	บาท

รวม	45,800	บาท
-----	--------	-----

3.2 รายได้ต่อราย ในรอบ 1 ปี

3.2.1 มีรายได้จากการเลี้ยงไก่ในรอบ 1 ปี (6 รุ่น) เป็นเงิน	78,660 บาท
3.2.2 เงินรางวัล	20,520 บาท
3.2.3 ค่าเช่าโรงเรือนอุปกรณ์	17,280 บาท
3.2.4 จำหน่ายมูลไก่	18,000 บาท
3.2.5 การจัดการตามระบบ	9,000 บาท
รวม	143,460 บาท

3.3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนด้านการเงินของโครงการ (ตารางที่ 5) ณ อัตราดอกเบี้ย 5% ปรากฏว่า

ค่า B/C Ratio	= 1.35
IRR	= 25%
NPV	= 232,831.58

ระยะเวลาคืนทุนในปีที่ 5

แสดงให้เห็นว่าโครงการนี้ให้ผลคุ้มค่าต่อการลงทุน

4. ความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้คืน ส.ป.ก. ตามโครงการ (จากตารางที่ 3) เกษตรกรจะมีรายได้ในปีที่ 1 – 8 ปีละ 143,400 บาท และเมื่อหักค่าใช้จ่ายจำนวน 45,800 บาท เกษตรกรจะมีรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อปีละ 97,660 บาท และ เมื่อรวมรายได้จากการเกษตรอื่น และหักค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยรายละประมาณ 35,000 บาท แล้ว เกษตรกรจะเริ่มชำระคืนเงินกู้ได้ตั้งแต่ปีที่ 1 โดยเกษตรกรยังคงมีเงินเหลือในปีที่ 1-8 ระหว่าง 36,585 – 49,436 บาท

5. โครงการนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับ

จังหวัดขอนแก่น

ในการประชุมครั้งที่ 3/2542 วันที่ 17 มิถุนายน 2542 และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่นในการประชุมครั้งที่ 1/2542 วันที่ 8 กรกฎาคม 2542

6. ความเห็น ส.ป.ก.

1. ถึงแม้ว่าเกษตรกรดังกล่าวจะมีหนี้สินมาก แต่เกษตรกรมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพในพื้นที่ ไม่ต้องการละทิ้งที่ดิน การช่วยเหลือให้เกษตรกรได้มีอาชีพที่มั่นคงในพื้นที่ มีรายได้ที่ดี และไม่มีความเสี่ยงด้วยการส่งเสริมให้เกษตรกรได้เข้าร่วมโครงการเลี้ยงไก่เนื้อ โดยการกู้ยืมเงินกองทุนฯ เพื่อมาลงทุนในการก่อสร้างโรงเรือน จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าจะดำเนินการ ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงแล้ว และยังคงพอมีเงินเหลือที่จะไปชำระหนี้เดิมได้ด้วย แต่หากเกษตรกรเหล่านี้ ไม่ได้รับการช่วยเหลือ นอกจากจะทำให้ไม่มีรายได้เพียงพอเลี้ยงชีพแล้ว ยังไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้เดิมต่าง ๆ ได้ แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรรายที่ยังเป็นหนี้กับ ส.ป.ก.อยู่ นั้น จะให้กู้ยืมใหม่ได้จะต้องชำระหนี้เดิมเสียก่อน และในการหักเงินชำระหนี้ นั้น บริษัทฯ จะต้องมีส่วนร่วมในการหักเงินจากค่าจ้างเลี้ยงไก่ จัดส่งให้ ส.ป.ก.

2. จากการที่ ส.ป.ก. ขอเกณฑ์ ส่งเสริมให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินดำเนินการเลี้ยงไก่รุ่นไซ้ กับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด มาแล้ว 3 ครั้ง กล่าวคือในปี 2535 2540 และ 2542 โดยโครงการที่เริ่มดำเนินการในปี 2535 นั้น ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว เกษตรกรสามารถชำระหนี้ครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ส่วนโครงการปี 2540 และ 2542 ยังคงดำเนินการอยู่ โดยมีผลการชำระหนี้เป็นดังนี้

2.1 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่รุ่นไซ้ ปี 2540 เกษตรกรกู้ยืมทั้งสิ้น จำนวน 10 ราย ๆ ละ 215,000 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 2,150,000 บาท เกษตรกรทำสัญญาในปี 2540 โดยสัญญาจะครบกำหนดในปี 2546 โดยในปีงบประมาณ 2542 มีเป้าหมายการจัดเก็บเงินกู้เป็นเงิน 439,446.19 บาท และสามารถจัดเก็บหนี้ได้ในปีงบประมาณ 2542 เป็นเงิน 357,997.32 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 81.47 ของเป้าหมายการจัดเก็บ

2.2 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่รุ่นไซ้ ปี 2542 เกษตรกรกู้ยืมทั้งสิ้น จำนวน 20 ราย ๆ ละ 290,000 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 5,800,000 บาท เกษตรกรทำสัญญาในปี 2542 โดยสัญญาจะครบกำหนดชำระงวดแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2543 โดยมีเป้าหมายการจัดเก็บในงวดแรกเป็นเงินต้น 110,000 บาท โดยขณะนี้ (ณ 30 พฤษภาคม 2543) เกษตรกรชำระเป็นเงินต้นทั้งสิ้น 167,127 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 151.93 ของจำนวนเงินที่ครบกำหนดชำระงวดแรก ทั้งนี้ มีเกษตรกรชำระล่วงหน้าจำนวน 9 ราย

จากผลการชำระเงินกู้ดังกล่าวทั้ง 2 โครงการ (ปี 2540 และ 2542) ปรากฏว่าการชำระหนี้อยู่ในเกณฑ์ดีทั้ง 2 โครงการ และมีบางรายที่ชำระล่วงหน้า จึงเห็นว่าการดำเนินงานร่วมกับภาคเอกชน คือ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) สาขาขอนแก่น ในลักษณะที่เกษตรกรเป็นผู้รับจ้างเลี้ยงไก่เช่นนี้ เกษตรกรจะมีรายได้ค่อนข้างสูง และไม่มีความเสี่ยงจึงน่าจะส่งเสริมโครงการลักษณะนี้ต่อไป โดยเกษตรกรจะต้องขยันและปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ อันจะทำให้โครงการประสบความสำเร็จได้

7. ความเห็นของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนฯ

คณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนฯ มีมติในการประชุมครั้งที่ 3/2543 วันที่ 3 กรกฎาคม 2543 เห็นชอบตามที่เสนอ

คำขอ

1. ขออนุมัติใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรกู้ยืม เพื่อดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อร่วมกับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) สาขาขอนแก่น ในเขตปฏิรูปที่ดินบ้านห้วยเตย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 20 ราย ๆ ละ 330,000 บาท วงเงินทั้งสิ้น 6,600,000 บาท (ตามบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ที่แนบ) เป็นเงินกู้ระยะยาว อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี กำหนดชำระคืนภายใน 8 ปี ปลอดการชำระคืนเงินต้น 4 เดือน

2. สำหรับวงเงินกู้ 6,600,000 บาท ตามข้อ 1 ให้ใช้หลักประกันการกู้ยืมด้วยการค้ำประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม โดยมีเกษตรกรที่มีความต้องการเงินกู้ประเภทเดียวกันจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน (ไม่รวมผู้กู้) ทำหนังสือรับรองตามแบบที่กำหนดผูกพันร่วมกัน เมื่อผู้กู้รายใดในบรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกัน ยังไม่ชำระหนี้ให้เสร็จตามกำหนด บรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันมีความรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม เพื่อชำระหนี้ดังกล่าวจนเสร็จ

มติคณะกรรมการ คณะกรรมการได้พิจารณารายละเอียดของโครงการ พร้อมทั้งคำชี้แจงของฝ่ายเลขานุการประกอบกันแล้วมีมติเห็นชอบในหลักการ เนื่องจากเห็นว่าโครงการดังกล่าวเป็นแนวทางดำเนินงานที่ดีที่ภาคเอกชนเข้ามาให้การสนับสนุนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินทั้งด้านเทคนิคและขั้นตอนการผลิต และด้านการตลาด แต่เนื่องจากเงินลงทุนของเกษตรกรค่อนข้างสูง ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ของเกษตรกรที่จะได้รับจากเงินลงทุน จึงควรที่จะสูงเพิ่มขึ้นด้วยซึ่ง ส.ป.ก. ควรจะ

เจรจากับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) เพื่อต่อรองผลประโยชน์ของเกษตรกรอีกครั้งหนึ่ง และโดยที่ปัจจุบันเกษตรกรโดยทั่วไปมีการเลี้ยงไก่เนื้อจำนวนมาก ทั้งที่ได้รับการส่งเสริมจากบริษัทต่าง ๆ รวมทั้งเกษตรกรลงทุนเลี้ยงเอง ดังนั้น ส.ป.ก. ควรพิจารณาเปรียบเทียบต้นทุนการเลี้ยงไก่และผลประโยชน์ที่ได้รับว่ามีความแตกต่างจากที่บริษัท ซีพีฯ ให้การสนับสนุนมากน้อยเพียงใด และให้นำรายละเอียดเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

เรื่องที่ 3.6 เกษตรกรขออุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจิตร ที่สั่งให้สันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

เรื่องเดิม

ด้วยคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจิตร (คปจ.พิจิตร) ได้มีมติในการการประชุมครั้งที่ 1/2539 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2539 อนุมัติให้นางบุญยัง หาญมนตรี สันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เนื่องจากฝ่าฝืนระเบียบ คปก. โดยการนำที่ดินไปให้บุคคลอื่นทำประโยชน์แทน โดยมีข้อเท็จจริงและรายละเอียด ดังนี้

นางบุญยัง หาญมนตรี ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 เลขที่ 4917 แปลงเลขที่ 26 ระบุว่า 0808 เนื้อที่ 30-2-61 ไร่ ตำบลหนองโสน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร แต่ผู้รับอนุญาตได้นำที่ดินไปให้บุคคลอื่นคือนายอำนวย โพธิ์ศรี และนางชูศรี พุทธเกษม เข้าทำประโยชน์ตามสัญญาเช่า ส.ป.ก. พิจิตร ได้มีหนังสือเตือนให้เข้าทำประโยชน์ด้วยตนเองแล้ว แต่นางบุญยัง หาญมนตรี ไม่ปฏิบัติตาม ส.ป.ก. พิจิตรจึงได้นำเสนอ คปจ.พิจิตร พิจารณาในการประชุม ครั้งที่ 1/2539 วันที่ 14 พฤษภาคม 2539 ซึ่งได้มีมติให้เกษตรกรรายดังกล่าวสันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ต่อมา ส.ป.ก. พิจิตรได้มีหนังสือแจ้งคำสั่ง คปจ. พิจิตร ที่ 3/2539 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2539 ให้นางบุญยัง หาญมนตรี พร้อมบริวารออกจากที่ดินภายใน 30 วัน นับแต่วันที่คำสั่งมีผลใช้บังคับ

นางบุญยัง หาญมนตรี ได้ยื่นอุทธรณ์ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2539 คัดค้านคำสั่งให้สันติธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินว่า ไม่ได้ฝ่าฝืนหนังสือเตือนจาก ส.ป.ก. พิจิตร โดยภายหลังจากทราบคำเตือนแล้วได้บอกเลิกสัญญาเช่าซึ่งทำขึ้นเนื่องจากตนเองป่วยด้วยโรคชรา (ปัจจุบันอายุ 73 ปี) จึงต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล หลังจากนั้นได้เข้าทำประโยชน์ใน

ที่ดินด้วยตนเองตั้งแต่เดือนมกราคม 2539 เป็นต้นมา (ตามหนังสือรับรองจากนางไสว จุลศรี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 10 และนายดอกดิน สิงหาญ กำนันตำบลหนองโสน)หลักเกณฑ์การพิจารณา ระเบียบ คปท. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2540 หมวด 2 ข้อ 7 เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ใน ที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถ และไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมด หรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใด ๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

ข้อ 8. หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืนข้อ 7 ให้ปฏิรูปที่ดิน จังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือ ทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ันยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มี เหตุอันสมควรก็ให้ดำเนินการตามข้อ 11 ต่อไป

หมวด 3 ข้อ 11 เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ ได้รับมอบจาก ส.ป.ท. ในกรณีดังต่อไปนี้

(4) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ 7 และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ 8

กรณีตาม (4) ให้ คปท. มีมติให้เกษตรกรสิ้นสิทธิและให้มีผลตั้งแต่เมื่อพ้นระยะเวลา อุทธรณ์ตามข้อ 13 แต่ถ้ามีการอุทธรณ์และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยืนยันว่าผู้อุทธรณ์สิ้นสิทธิ การทำประโยชน์แล้วให้การสิ้นสิทธิมีผลตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งมติคณะกรรมการ

หมวด 4 ข้อ 13 หากเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้สิ้นสิทธิตามข้อ 11 เห็นว่า คำสั่งนั้นไม่เป็น ธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อ ส.ป.ท.จังหวัดแห่งท้องที่ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือวันที่ ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบเว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการมีมติให้สิ้นสิทธิ **มติคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ** (การประชุมครั้งที่ 4/2541 เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2541)

คณะกรรมการพิจารณาจากข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า คำอุทธรณ์ดังกล่าวฟังไม่ขึ้น ให้ยกอุทธรณ์เนื่องจากเกษตรกรรายนี้มีได้ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองและทำผิดระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการทำประโยชน์ฯ ข้อ 7 โดยการนำที่ดินไปให้ผู้อื่นเช่า และเจ้าหน้าที่ได้เตือนให้กลับเข้าทำประโยชน์แล้ว แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามคำเตือน คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจึงมีคำสั่งให้เกษตรกรรายนี้สิ้นสุดสิทธิการเข้าทำประโยชน์และไม่ควรจ่ายค่าชดเชยให้ การจ่ายค่าชดเชยควรเป็นในบางกรณีเท่านั้น เช่น มีการทำประโยชน์ในที่ดินค้างอยู่ เป็นต้น ถ้ามิได้ทำประโยชน์ในที่ดินมาตั้งแต่ต้นก็ไม่สมควรได้รับค่าชดเชยเพราะจะเป็นการกระทบเกษตรกรรายใหม่ที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์

ประธานให้ข้อสังเกตว่าผู้ถูกสั่งให้สิ้นสุดสิทธิมีอายุมาก และไม่สามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้ด้วยตนเอง และการอุทธรณ์ในลักษณะนี้จะมีเข้ามาอีกมากสมควรแก้ไขกฎหมายเพื่อเตรียมรองรับไว้โดยการจัดให้เกษตรกรได้เช่าซื้อที่ดินเพื่อเกษตรกรจะได้กรรมสิทธิ์ต่อไป กรรมสิทธิ์นี้จะโอนไปสู่ทายาทหรือเกษตรกรอื่นอย่างใดก็เป็นไปตามที่จะกำหนดในกฎหมายใหม่ก็จะเป็นการแก้ไข ปัญหาข้างต้นได้มาก

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. มีความเห็นสอดคล้องกับมติของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

คำขอ

ขอให้พิจารณาความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ เพื่อให้ ส.ป.ก.จะได้แจ้งให้จังหวัดพิจิตรดำเนินการต่อไป

มติคณะกรรมการ คณะกรรมการได้พิจารณารายละเอียดพร้อมคำชี้แจงเพิ่มเติมของฝ่ายเลขานุการประกอบกันแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของนางบุญยัง หาญมนตรี เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจิตร ตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ และโดยที่เกษตรกรรายดังกล่าวมีอายุมากไม่สามารถประกอบกิจการเกษตรได้ด้วยตนเอง ซึ่งในอนาคตจะมีลักษณะนี้ค่อนข้างมาก เพราะ ส.ป.ก. จัดที่ดินมาเกินกว่า 20 ปีแล้ว จึงให้ ส.ป.ก. พิจารณาหาแนวทางรองรับเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในลักษณะนี้ต่อไปด้วย

เรื่องที่ 3.7 เกษตรกรจังหวัดกระบี่และจังหวัดเลยขอโอนสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดิน เขตปฏิรูปที่ดิน

เรื่องเดิม

1. คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกระบี่ (คปจ.กระบี่) มีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2540 เห็นชอบให้เกษตรกร 3 ราย โอนสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก.4-01 และให้ส่งเรื่องเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณา ดังนี้

1.1 นายวิสัย ดาวกระจาย โอนสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก.4-01 เลขที่ 92 เนื้อที่ 7-3-00 ไร่ ให้แก่นางหนูสาย อัครศิสุวรรณ ผู้เป็นภริยาที่จดทะเบียนหย่าแล้ว เพื่อทำสวนยางพาราเป็นรายได้เลี้ยงบุตรแทนผู้ขอโอนซึ่งย้ายภูมิลำเนาไปอยู่จังหวัดนครศรีธรรมราชแล้ว

1.2 นางปรีดา สวัสดิวงศ์ โอนสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก.4-01 เลขที่ 4569 และเลขที่ 4573 รวมเนื้อที่ 36-2-94 ไร่ ให้แก่นางถวิล แสงระวี เกษตรกรผู้เป็นพี่สาวของสามี เนื่องจากภายหลังสามีเสียชีวิตแล้วผู้ขอโอนประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาไปทำไร่กาแฟกับครอบครัวเดิมที่จังหวัดชุมพร

1.3 นางกัมยong พุ่มดวง โอนสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก.4-01 เลขที่ 3658 เนื้อที่ 23-3-48 ไร่ ให้แก่นายสมจิต ชูพันธ์ เกษตรกรผู้เป็นลูกเลี้ยงและเป็นผู้ร่วมทำประโยชน์ในที่ดิน เนื่องจากภายหลังสามีเสียชีวิตแล้วผู้ขอโอนประสงค์จะทำสวนยางพาราเพียงแปลงเดียวในที่ดิน ส.ป.ก.4-01 เลขที่ 3866 เนื้อที่ 13-2-74 ไร่

2. คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเลย (คปจ.เลย) มีมติในการประชุม ครั้งที่ 1/2539 เห็นชอบให้ส่งเรื่องเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาอนุญาต นายบุญสุข กองจันทร์ แบ่งโอนการทำประโยชน์ในที่ดินแปลงเลขที่ 1 ไร่ 1669 เนื้อที่ 10-0-94 ไร่ ให้แก่นางสาวสายฝน พลราช เกษตรกรผู้เป็นน้องของภริยาจำนวน 5 ไร่ เนื่องจากเดิมที่ดินส่วนนี้เป็นของบิดาของผู้ขอรับโอนซึ่งยินยอมให้ผู้ขอโอนแจ้งการเป็นผู้ครอบครองที่ดินต่อ ส.ป.ก.ในขณะที่มีการจัดที่ดิน

ข้อกฎหมาย

มติคณะกรรมการ ครั้งที่ 5/2533 และครั้งที่ 4/2536 มอบหมาย คปจ. พิจารณา การโอนหรือตกทอดทางมรดกการทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก.4-01 ให้แก่สามีหรือภริยา บุตร บิดามารดา พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกันและหลานของเกษตรกร ในกรณีที่มีความจำเป็น ต้องโอนสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก.4-01 ให้กับผู้อื่นเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายนอกเหนือจากบุคคลที่คณะกรรมการกำหนด หากมิใช่เป็นการหลีกเลี่ยงข้อห้ามการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินไปยังผู้อื่น ตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินแล้ว เมื่อ คปจ.เห็นสมควรอนุญาต ให้ ส.ป.ก.จังหวัดส่งเรื่องให้ ส.ป.ก. ดำเนินการเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

การตรวจสอบ

ผู้ขอรับโอนการทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก.4-01 ทั้ง 4 ราย มีความสัมพันธ์กับผู้ขอ โอนในฐานะสามีภริยาที่จดทะเบียนหย่าแล้ว พี่ของสามี ลูกเลี้ยงและน้องของภริยา จึงเป็นคำขอ ที่อยู่นอกเหนือหลักเกณฑ์การโอนที่คณะกรรมการกำหนด ประกอบกับผู้ขอโอนมีเหตุผลและความ จำเป็นในการโอน (มีบันทึกถ้อยคำของผู้ปกครองท้องที่รับรองข้อเท็จจริง) ส.ป.ก.จึงนำคำขอทั้ง 4 ราย เสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบพิจารณาในการประชุมครั้งที่ 1/2542 เพื่อนำความเห็นของคณะกรรมการฯ ไปประกอบการพิจารณาของ คปจ.

มติคณะกรรมการฯ

เห็นสมควรอนุญาตตามคำขอทั้ง 4 ราย เนื่องจาก เป็นคำขอที่มีเหตุผลและความ จำเป็นในการโอนการทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก.4-01 ให้แก่ผู้รับโอนซึ่งเป็นเกษตรกรและร่วมทำ ประโยชน์ในที่ดิน

คำขอ

ขอให้คณะกรรมการได้โปรดพิจารณาคำขออนุญาตโอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ใน ที่ดินของเกษตรกรทั้ง 4 ราย

มติคณะกรรมการ อนุมัติตามที่เสนอ

เรื่องที่ 3.8 บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด ขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดกาญจนบุรี

ตามหนังสือที่ กจ 0014/538 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2543 จังหวัดกาญจนบุรี ได้ส่งรายละเอียดคำขออนุญาตใช้ที่ดินของบริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด ผู้ปฏิบัติงาน ในนามของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เพื่อตั้งสถานีเครือข่ายถ่ายทอดสัญญาณ จากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในเขตปฏิรูปที่ดินโครงการปฏิรูปที่ดินที่หวงห้ามทหาร ท้องที่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ที่ดินแปลงเลขที่ 1 กลุ่มที่ 3700 เนื้อที่ 5-2-70 ไร่ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรีแล้ว ในการประชุมครั้งที่ 1/2543 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2543

ข้อเท็จจริง

1. การขอใช้ที่ดินของบริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด เพื่อตั้งสถานีเครือข่าย ถ่ายทอดสัญญาณจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 บริษัทฯ ได้รับสิทธิโดยได้ทำ สัญญาเช่าสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 กับกองทัพบก ดังนั้นการดำเนินการของบริษัทฯ จึง ถือว่าเป็นการดำเนินการในนามของบริษัทฯ ซึ่งเป็นเอกชนมิใช่เป็นการดำเนินการของทางราชการ
2. กิจการวิทยุและโทรทัศน์ดังกล่าวข้างต้น มิใช่เป็นกิจการสาธารณูปโภคแต่เป็นการ บริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่จะได้ทราบข่าวสารของทางราชการรับชมรายการบันเทิง และสารคดีต่างๆ โดยบริษัทฯ ได้รับอนุมัติจากรัฐบาล ให้ดำเนินการขยายการบริการจากส่วนกลาง ไปสู่ส่วนภูมิภาคที่ห่างไกลอย่างทั่วถึงให้จัดตั้งสถานีถ่ายทอดสัญญาณของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ในส่วนภูมิภาค จำนวน 7 สถานี เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายเสียง ตาม หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ สร 0104/1470 ลงวันที่ 31 มกราคม 2522 และตามหนังสือกรมประชาสัมพันธ์ ด่วนที่สุด ที่ นร 1905/8202 ลงวันที่ 16 กันยายน 2541
3. บริษัทฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า พื้นที่เขตดำเนินการโครงการปฏิรูปที่ดินที่หวงห้าม ทหาร ท้องที่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นสถานที่ที่เหมาะสมทาง ด้านเทคนิคจึงได้ยื่นขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน แปลงเลขที่ 1 กลุ่มที่ 3700 เนื้อที่ 5-2-70 ไร่ ตาม หนังสือของบริษัทฯ ที่ 500/2542 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2542

ส.ป.ก.กาญจนบุรี พิจารณาแล้วเห็นว่า พื้นที่ที่ขออนุญาตใช้มีสภาพเป็นหินและเป็นพื้นที่บริเวณเขาพุเลียบไม่เหมาะสมต่อการประกอบเกษตรกรรมและยังไม่ได้จัดเกษตรกรเข้าทำประโยชน์แต่อย่างใด ทั้งยังได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีมติเห็นชอบให้บริษัทฯ ใช้ที่ดินได้โดยให้เรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์จากการขอใช้ที่ดินของ ส.ป.ก. เพื่อดำเนินกิจการดังกล่าว ในการประชุมครั้งที่ 1/2543 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2543

ส.ป.ก. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

การขอใช้ที่ดินของบริษัทฯ เพื่อจัดตั้งสถานีถ่ายทอดยอรับสัญญาณจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 บริษัทฯ ซึ่งเป็นเอกชนที่ได้รับสิทธิจากกองทัพบกโดยการทำสัญญาเช่า การดำเนินการจัดการบริษัทฯ เป็นผู้ลงทุนและมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรในนามของบริษัทฯ จึงถือได้ว่าเป็นการดำเนินการของเอกชนมิใช่การดำเนินการของทางราชการและกิจการดังกล่าวมิใช่กิจการสาธารณูปโภคแต่เป็นบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่จะรับทราบข่าวสารของทางราชการ โดยรัฐมีหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนและให้มีการแข่งขันโดยเสรีและเป็นธรรม ดังนั้นจึงเห็นควรให้คิดค่าตอบแทนในการใช้ที่ดินจากบริษัทฯ

คำขอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ท้องที่หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี แปลงเลขที่ 1 กลุ่มที่ 3700 เนื้อที่ 5-2-70 ไร่ เพื่อจัดตั้งสถานีเครือข่ายถ่ายทอดยอรับสัญญาณจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โดยคิดค่าตอบแทนการใช้ที่ดินจำนวน 195,500 บาท (หนึ่งแสนเก้าหมื่นห้าพันห้าร้อยบาทถ้วน)

มติคณะกรรมการ 1. ให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ (นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์) เพื่อพิจารณาขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการในการที่จะพิจารณาให้บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามที่เสนอได้หรือไม่

2. ให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับ บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด เพื่อให้บริษัทฯ แจ้งกองทัพบกในฐานะเจ้าของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 เพื่อยืนยันการขอใช้ที่ดินดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ เมื่อ ส.ป.ก. ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3.9 ขอใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน
ยังไม่มีพิจารณา

เรื่องที่ 3.10 มหาวิทยาลัยนเรศวรขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์โคกป่าเต็งรัง (บางส่วน) ในเขตปฏิรูปที่ดิน อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์ เพื่อใช้ก่อสร้างเป็นวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบูรณ์
ยังไม่มีพิจารณา

เรื่องที่ 3.11 หลักเกณฑ์วิธีการจัดที่ดินเพื่อยุอาศัย และเพื่อประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 (ฉบับที่ 2)

เรื่องเดิม

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ในการประชุม ครั้งที่ 1/2543 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2543 ได้พิจารณาเรื่องการแก้ไขประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตาม มาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 และขออนุมัติจัดที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งที่ประชุมได้มีมติดังนี้

(1) เห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 โดยเพิ่มข้อ 1.5 กำหนดให้กิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคม ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินซึ่งกิจการนั้นต้องอยู่ในพื้นที่ที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ เป็นกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ลงนามในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 117 ตอนที่ 45 ง ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2542 แล้ว

(2) อนุมัติหลักการให้ ส.ป.ก. จัดที่ดินชุมชนในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยให้นำข้อสังเกตของคณะกรรมการไปปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการแล้วให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบก่อนนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ ส.ป.ก. คัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อจัดทำเป็นโครงการนำร่องนำเสนอพิจารณาด้วย **การดำเนินการจัดทำโครงการนำร่อง**

ส.ป.ก. ได้ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่เพื่อจัดทำเป็นโครงการนำร่องตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวม 2 ชุมชน คือ

(1.) ชุมชนในเขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน โครงการป่าท่าฤทธิ - ปาล์มทองหลาง - ปาล์มพญากลาง ณ ที่บ้านลำสมพุง หมู่ที่ 1 ตำบลลำสมพุง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ซึ่งมีพื้นที่รวมประมาณ 106-1-00 ไร่ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 92 แปลง

(2.) ชุมชนในเขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดินโครงการห้วยทับเสลา (ฝั่งซ้าย) หมู่ที่ 8 บ้านเนินมะค่า และหมู่ที่ 14 บ้านห้วยน้ำดัง ตำบลน้ำรอบ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งมีพื้นที่รวมประมาณ 234-0-06 ไร่ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ดำเนินการตรวจสอบการถือครองที่ดินในเขตชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 172 แปลง

ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นทั้ง 2 ชุมชน ส.ป.ก.ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าไปดำเนินการสำรวจ และศึกษาพื้นที่รวมทั้งปฏิบัติงานสอบสวนสิทธิ และสำรวจรังวัดแปลงถือครองที่ดิน ซึ่งสามารถ สรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของชุมชน

ที่ตั้งของชุมชนอยู่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน มีพื้นที่แปลงเกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับ ส.ป.ก. 4-01 แล้วตั้งอยู่โดยรอบ เฉลี่ยพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ 4,000 - 5,000 ไร่ ต่อ 1 ชุมชน

2. ลักษณะของชุมชน

เป็นชุมชนท้องถิ่นที่ราษฎรประกอบอาชีพหลากหลาย แต่ส่วนใหญ่จะประกอบเกษตรกรรมหรือรับจ้างทางการเกษตรในพื้นที่แปลงเกษตรกรรมรอบชุมชนนั้น พื้นที่ของชุมชนเฉลี่ยประมาณ 200 ไร่ ต่อ 1 ชุมชน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยประมาณ 3 - 6 คนต่อไร่

ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน - เป็นบ้านพักอาศัย ,ร้านค้าขายเช่น ขายของชำ - วัสดุก่อสร้าง ร้านอาหาร- เครื่องดื่ม , ร้านตัดผม , ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า ,ร้านขายปลีกร้านน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งร้านค้าขายเหล่านี้บางแห่งใช้เป็นที่พักอาศัยรวมอยู่ด้วย มีวัด โรงเรียน สถานีอนามัย สถานที่ราชการ ฯลฯ

ในชุมชนมีเส้นทางคมนาคม เป็นถนนทางหลวงตัดผ่าน ราษฎรเดินทางไป - มาติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ สะดวก เชื้ออำนาจต่อการประกอบอาชีพ และนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น

3. ลักษณะการถือครองที่ดิน

จากการสำรวจและศึกษาลักษณะการถือครองที่ดินของราษฎรในชุมชนสามารถสรุปได้ว่าบริเวณศูนย์กลางของชุมชน จะเป็นแหล่งสถานที่ที่มีความเจริญและความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด ส่วนด้านรอบบริเวณศูนย์กลางชุมชนก็จะเป็นบริเวณที่พักอาศัยของราษฎรและศูนย์ราชการต่าง ๆ ซึ่งเจริญรองลงมาตามลำดับแต่อย่างไรก็ตามสภาพโดยรวมของลักษณะการถือครองที่ดินจะมีความสัมพันธ์กับความต้องการของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งจะเกิดความเหมาะสมตามสภาพความเป็นจริง เช่น มีโรงเรียน 1 แห่ง, มีวัดจำนวน 1 วัด ในเขตชุมชนหรือมีร้านขายอาหารจำนวน 2 - 3 ร้านในเขตชุมชนซึ่งเพียงพอกับความต้องการโดยธรรมชาติของพื้นที่ชุมชนเหล่านั้น

4. จำนวนเนื้อที่ที่ราษฎรได้ถือครองในแต่ละประเภท

เกณฑ์การถือครองจำนวนเนื้อที่ดิน โดยเฉลี่ยทั้ง 2 ชุมชน ที่ได้มีการจำแนกอยู่ในระดับการถือครองจำนวนเนื้อที่เกินกว่า 1 งาน แต่ไม่เกิน 1 ไร่ เป็นอัตราเฉลี่ยสูงสุดในทุกประเภท โดยได้ถือครองตามศักยภาพ และความจำเป็นของแต่ละครอบครัวซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่แบบสังคมชนบทมีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่และมีครอบครัวบริวารอาศัยรวมอยู่ด้วย

5. ความต้องการสิทธิของราษฎร

การถือครองเป็นที่ดินมือเปล่าที่ไม่ปรากฏเอกสารสิทธิหรือหนังสือสำคัญทางราชการแต่อย่างใด ราษฎรซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนมีความประสงค์ให้ ส.ป.ก. เข้าไปดำเนินการจัดที่ดินชุมชนเพื่อเป็นการรับรองสิทธิในการถือครองที่ดินของราษฎรให้ถูกต้องตามกฎหมายโดยมีความต้องการสิทธิในลักษณะของการได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ถือครองซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่และในการประกอบอาชีพต่าง ๆ อันจะส่งผลให้เกิดกำลังใจและความมุ่งมั่นในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างเสริมรายได้ฐานะความเป็นอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและไม่ต้องกังวลกับที่ดินที่ตนเองได้ถือครองว่าตนได้ครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดที่ดิน

ผลจากการที่ ส.ป.ก. ได้สำรวจและศึกษาพื้นที่โครงการนำร่องทั้ง 2 ชุมชน ส.ป.ก. ได้ร่างหลักเกณฑ์ วิธีการในการจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัยตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และการจัดที่ดินตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฯ ข้อ 1.5 เสนอต่อคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ซึ่งมีนายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นประธานโดยมีการประชุมพิจารณารวม 2 ครั้ง คือการประชุมครั้งที่ 1/2543 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2543 และครั้งที่ 2/2543 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2543 ดังมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อ 1. การกำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่ออยู่อาศัยและเพื่อกิจการตามประกาศกระทรวงฯ

ข้อ 1.5 ตามมาตรา 30 วรรคห้า

1.1 พื้นที่ที่จะดำเนินการให้มีการจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและประกอบกิจการที่เป็น การสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินตามข้อ 1.5 จะต้องเป็นพื้นที่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินและมีแปลงเกษตรกรรมทำประโยชน์อยู่โดยรอบ โดยมีค่าเฉลี่ยพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมต่อ 1 หน่วยพื้นที่ ชุมชน

1.2 มีศักยภาพทางด้านการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และการบริการในด้านเกษตรกรรม พาณิชยกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกร ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ของเกษตรกรที่ประกอบเกษตรกรรมอยู่ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินในบริเวณนั้น

1.3 มีความเหมาะสมทางด้านภูมิประเทศ สามารถที่จะกำหนดแผนผังและการจัดแบ่งแปลงที่ดินได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถที่จะพัฒนาการบริการทางด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ ได้

ให้ ส.ป.ก. นำข้อมูลในการกำหนดพื้นที่สำหรับกิจการดังกล่าว ประสานงานกับข้อมูลของสำนักงานผังเมืองจังหวัดและทางอำเภอ นำเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อพิจารณาเสนอเรื่องให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ความเห็นชอบต่อไป

ข้อ 2. การจำแนกพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์สำหรับกิจการต่าง ๆ

ให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับสำนักงานผังเมืองจังหวัด และทางอำเภอเพื่อกำหนดแผนผังชุมชนและจำแนกการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาสาธารณูปโภคต่าง ๆ โดยกำหนดให้บริเวณใดควรเป็นที่อยู่อาศัย บริเวณใดควรเป็นแหล่งพาณิชยกรรม บริเวณใดควรสงวนไว้เพื่อการนันทนาการ หรือประโยชน์ของทางราชการต่อไป เป็นต้น เมื่อได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วจะนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดไปพร้อมกับการกำหนดขอบเขตชุมชนตามข้อ 1.

ข้อ 3. ประเภทของกิจการที่จะจัดที่ดินให้

ประเภทกิจการที่จะกำหนดให้ประกอบกันได้ จะต้องอยู่ภายในขอบเขตพื้นที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 1 และอยู่ในพื้นที่ที่จำแนกการใช้ประโยชน์ตามข้อ 2 อันได้แก่ กิจการดังนี้

3.1 จัดเป็นที่อยู่อาศัยให้แก่เกษตรกรที่ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดิน

3.2 จัดที่ดินให้แก่ ผู้ประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นการบริการหรือเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในด้านเศรษฐกิจและสังคม ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งกิจการนั้นต้องอยู่ในพื้นที่ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ

ข้อ 4. จำนวนเนื้อที่ที่ดินที่จะจัดให้

4.1 จำนวนเนื้อที่ที่ดินที่จะจัดให้เป็นที่อยู่อาศัยของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินให้จัดที่ดินตามเหตุผลและความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ โดยเกษตรกรจะต้องมีคำขอพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็น เช่น จำนวนบุคคลในครอบครัว การใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพเสริมต่าง ๆ ในพื้นที่ที่จะจัดให้เพื่อให้เพียงพอแก่การครองชีพ เป็นต้น และเพื่อเป็นการสนับสนุนให้การจัดผ้งในชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งทำให้เกิดความเป็นธรรมในการถือครองที่ดินของรัฐเพื่อการอยู่อาศัย เห็นสมควรที่จะกำหนดจำนวนเนื้อที่ถือครองขั้นสูงสำหรับที่ดินเพื่ออยู่อาศัยขึ้นโดยได้นำข้อมูลจากหน่วยงานอื่นที่มีการจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัยควบคู่ไปกับการจัดที่ดินทำกินมาเป็นข้อมูลในการพิจารณา เช่น กรมป่าไม้, กรมประชาสัมพันธ์, กรมชลประทาน ประกอบกับข้อมูลจากการสำรวจตรวจสอบข้อมูลการถือครองเดิมในที่ดินชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน 2 จังหวัด ได้แก่การไปสำรวจตรวจสอบข้อมูลการถือครองที่ดินในชุมชน บ้านลำสมพุง ตำบลลำสมพุง อำเภอมากเหล็ก จังหวัดสระบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 92 แปลง และชุมชนบ้านเนินมะค่า และบ้านห้วยน้ำดัง ตำบลน้ำรอบ อำเภอลานสักจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 172 แปลง รวม 2 ชุมชน สามารถจำแนกเปรียบเทียบขนาดการถือครองระหว่าง 2 ชุมชน ได้ดังนี้

จำนวนเนื้อที่ถือครอง	ชุมชนบ้านลำสมพุง		ชุมชนบ้านเนินมะค่าและบ้านห้วยน้ำดัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนแปลง	ร้อยละ
	แปลง			
1. ไม่เกิน 1 งาน	39	42.40	8	4.65
2. เกิน 1 งาน แต่ไม่เกิน 2 งาน	32	34.78	33	19.19
3. เกิน 2 งาน แต่ไม่เกิน 1 ไร่	6	6.53	80	46.51
4. เกิน 1 ไร่ แต่ไม่เกิน 2 ไร่	7	7.61	38	22.09
5. เกิน 2 ไร่ แต่ไม่เกิน 5 ไร่	4	4.34	9	5.23
6. เกินกว่า 5 ไร่ ขึ้นไป	4	4.34	4	2.33
รวม	92	100	172	100

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว เห็นได้ว่าขนาดการถือครองที่ดินที่ทางราชการอื่น จัดให้ราษฎรอยู่อาศัยอยู่ในระหว่างจำนวนเนื้อที่ 2 งาน ถึง 2 ไร่ และในการสำรวจตรวจสอบข้อมูล การถือครองที่ดินในชุมชนดังกล่าวข้างต้นของ ส.ป.ก. ขนาดการถือครองที่ดินเมื่อเทียบตาม อัตราส่วน ของขนาดการถือครองที่จำแนกพบว่าขนาดการถือครองเกินกว่า 1 งาน แต่ไม่เกิน 1 ไร่ เป็นอัตราส่วนเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ในการกำหนดจำนวนเนื้อที่ที่ถือครองสูงสุดสำหรับที่อยู่อาศัย จึงกำหนดจำนวนเนื้อที่สูงสุดที่จะจัดให้ไม่เกิน 2 งาน และหากมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ที่อยู่อาศัยเกินกว่ากำหนดก็ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดในการพิจารณา อนุญาต โดยแสดงผลความจำเป็น ในกรณีผู้มีที่อยู่อาศัยและเป็นผู้ถือครองเดิมในที่ดินของรัฐ ถ้าถือครองที่ดินเกินกว่า 2 งาน และไม่ได้รับอนุญาต ให้ ส.ป.ก. จะนำที่ดินส่วนที่เกินไปจัดให้กับผู้ที่เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยในชุมชนนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเหตุผลในการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนผัง ที่ ส.ป.ก. กำหนดต่อไป

4.2 จำนวนเนื้อที่ที่ดินที่จะจัดให้ตามประเภทของกิจการตามประกาศกระทรวงฯ ข้อ 1.5 ตามมาตรา 30 วรรคห้า ให้จัดที่ดินตามเหตุผลและความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของ กิจการที่จะประกอบการโดยพิจารณาจากประเภทของกิจการ ทนในการประกอบการความสามารถ ในการดำเนินกิจการเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณา โดยเป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ สำหรับ กิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2541

ข้อ 5. หลักเกณฑ์การพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.)

นอกจาก คปจ.ต้องพิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม พ.ศ.2541 แล้ว คปจ.จะต้องพิจารณาเรื่องดังกล่าวต่อไปนี้ประกอบด้วย

5.1 พื้นที่ขออนุญาตอยู่ในพื้นที่จำแนกไว้ เพื่อการอยู่อาศัย หรือพื้นที่เพื่อประกอบ กิจการอื่นตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ

5.2 พิจารณาจำนวนที่อยู่อาศัย และประเภทของกิจการอื่นตามข้อ 1.5 ของประกาศ ให้เหมาะสมกับสภาวะความจำเป็นของท้องถิ่นนั้น

5.3 เป็นกิจการที่สามารถประกอบกันได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมายและความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อ 6. การให้สิทธิในที่ดิน

เพื่อให้การจัดที่ดินอยู่อาศัยให้แก่เกษตรกรตามมาตรา 4 และจัดที่ดินเพื่อกิจการอื่นตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 (ฉบับที่ 2) ข้อ 1.5 ให้แก่ราษฎรในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และทำให้ราษฎรได้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยถูกต้องตามกฎหมาย จึงให้ราษฎรได้สิทธิในที่ดิน โดยวิธีการเช่าซื้อ ซึ่งในระยะแรกหากราษฎรยังไม่พร้อมที่จะเช่าซื้อก็ให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ไปก่อน

ข้อ 7. การควบคุมสิทธิในที่ดินระหว่างการเช่า การเช่าซื้อ

ในระหว่างการเช่า หรือเช่าซื้อ ให้มีการโอนและตกทอดทางมรดกของสัญญาเช่าหรือเช่าซื้อได้ แต่เนื่องจากขณะนี้ระเบียบ คปก.ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2536 ออกมาใช้บังคับกับที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว จึงให้นำระเบียบดังกล่าวมาบังคับใช้ในเรื่องนี้โดยอนุโลม

ข้อ 8. การควบคุมสิทธิในที่ดิน

ผู้ที่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งที่ดินที่อยู่อาศัยและที่ดินที่ใช้ประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน จะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับตามมาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการเปลี่ยนแปลงสิทธิที่จะสืบสิทธิ สมควรที่จะมีการแก้ไขให้สามารถโอนแก่ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการที่ได้รับสิทธิในที่ดินไปแล้วได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะดำเนินการในอนาคตต่อไป

ความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณากลับกรองและปรับปรุงแก้ไขร่างหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดที่ดินชุมชน โดยคำนึงถึงผลการดำเนินการสำรวจและศึกษาพื้นที่ในโครงการนำร่องทั้ง 2 ชุมชนและองค์ประกอบอื่นๆ เป็นหลักในการพิจารณาเรื่องการจัดที่ดินชุมชนว่า

(1) ต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความจำเป็นของแต่ละบุคคล และตามสภาพของแต่ละกิจการที่ชุมชนที่มีความต้องการใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น มิใช่จัดให้ตามสภาพการถือครอง

(2) ในการพิจารณาเรื่องประเภทของกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับงานปฏิรูปที่ดินและจำนวนเนื้อที่ดินที่จะจัดให้ในแต่ละราย จึงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับข้อมูลการจัดที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยของหน่วยราชการอื่น ๆ พร้อมทั้งพิจารณาจากประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 (ฉบับที่ 2) ข้อ 1.5 และระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตและการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2541 มาพิจารณาประกอบด้วยคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ได้พิจารณารายละเอียดและปรับปรุงเกี่ยวกับร่างหลักเกณฑ์ วิธีการในการจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัยตามมาตรา 4 และการจัดที่ดินตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อ 1.5 เรื่องกำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 (ฉบับที่ 2) แล้วจึงมีมติเห็นชอบกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดที่ดินดังกล่าว

ความเห็น ส.ป.ก.

ส.ป.ก. เห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การจัดที่ดินเพื่ออยู่อาศัย ตามมาตรา 4 และเพื่อประกอบกิจการที่เป็นการสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 1.5 ของประกาศกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 ตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 (ฉบับที่ 2) ตามความเห็นของอนุกรรมการดังกล่าวข้างต้น

คำขอ

ขอให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อโปรดพิจารณาให้ความ เห็นชอบหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดที่ดิน ตามที่ ส.ป.ก. นำเสนอข้างต้น เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ต่อไป

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

ประธานให้ความเห็นว่า จากการพิจารณารื้อกับ ลธก. ในเรื่องนี้แล้วเห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา 3 ข้อ ได้แก่

1. ในเชิงนโยบายการจัดที่ดินลักษณะนี้จะเปิดกว้างมากน้อยแค่ไหนอย่างไร และ ผลกระทบที่จะตามมาเป็นอย่างไร
2. ในแง่ของกฎหมายมีการเอื้ออำนวยให้ดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด
3. เมื่อดำเนินการแล้วจะมีผลกระทบเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรอะไร เกิดขึ้นบ้าง สำหรับการจัดที่ดินให้ชุมชน เช่น การตอบคำถามของสื่อมวลชนเกี่ยวกับการจัดที่ดิน ให้กับเจ้าของร้านค้าหรือประกอบกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เป็นต้น

ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะต้องมีการจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าไปอยู่และทำกิน ซึ่งเป็นไป ตามค่านิยมของคำว่าปฏิรูปที่ดิน แต่ทั้งนี้ การจัดที่ดินดังกล่าวก็มีได้ 2 รูปแบบ

รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบเดิม คือ หมายความว่าที่อยู่อาศัยจะอยู่รวมกับที่ทำการเกษตร ซึ่งก็ต้องพิจารณาสัดส่วนว่าควรจัดให้เท่าใด จึงจะเพียงพอแก่การอยู่อาศัย

รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบใหม่ คือ การแยกที่อยู่อาศัยออกจากที่ทำการเกษตร โดยมีการจัดที่อยู่อาศัยเป็นชุมชน อาจจัดให้อยู่กลางพื้นที่เกษตร และเกษตรกรต่างก็เดินทางไปทำการเกษตรในพื้นที่ที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดิน

ทั้งนี้ สำหรับข้อความในมาตรา 30 วรรคห้า แห่ง พ.ร.บ.ปฏิรูปที่ดินฯ นั้น นอกจากการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรแล้วสามารถจัดให้กับกิจการอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือสนับสนุนการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งวัตถุประสงค์คือ จัดให้กับอาชีพอื่นได้ด้วย เพราะการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนเกษตรกรต้องอาศัยสิ่งอื่นอันเป็นส่วนประกอบ เช่น อาจต้องมีตลาด มีแหล่งรับซื้อผลิตผล แหล่งขายอุปกรณ์การเกษตรเพื่อความสะดวกในการประกอบเกษตรกรรม นอกจากนี้ยังมีแหล่งบริการอื่น ๆ เช่น ร้านตัดผม ร้านซ่อมเครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งทุกอย่างก็ต้องมีสำหรับชุมชน ซึ่งเขตปฏิรูปที่ดินก็ต้องมีเช่นกัน แต่หากจะถามว่าทางกฎหมายทำได้แค่ไหนมีประเด็นพิจารณาได้ว่า

1. ขึ้นอยู่กับขนาดของสิ่งที่จะทำ เพราะว่าวัตถุประสงค์หลัก คือ การจัดที่ดินต้องใช้เพื่อเกษตรกรรม ส่วนอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบที่รองลงไป ที่อยู่อาศัยก็ต้องขึ้นอยู่กับขนาดคือต้องไม่ใหญ่เกินไปนัก

2. กิจการร้านค้าต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในชุมชนต้องมีลักษณะพอเหมาะสมกับขนาดของเขตปฏิรูปที่ดิน และเขตปฏิรูปที่ดินหนึ่งอาจมีชุมชน 1 หรือ 2 หรือ 3 แห่ง ก็แล้วแต่สภาพของเขตปฏิรูปที่ดินแต่ละแห่ง เป็นชุมชนขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับเขตปฏิรูปที่ดินโดยรวม

สำหรับการพิจารณาจัดที่ดินให้เกษตรกรเพื่ออยู่อาศัยสามารถจัดให้ได้อยู่แล้ว ส่วนการจัดให้กับอาชีพอื่นที่อยู่ในชุมชนไม่ว่าร้านค้าหรือร้านที่ให้บริการต่าง ๆ โดยหลักการคำตอบแทนของอาชีพนั้นสูงกว่าคำตอบแทนของภาคเกษตรกรรมค่อนข้างมาก จึงควรจัดให้เช่า หรือเช่าซื้อ

สำหรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นคิดว่า

1. ผลกระทบทางกายภาพ คือ ถ้ามีการพัฒนาชุมชนใหญ่เกินไปวันหนึ่งก็คงพัฒนาเป็นชุมชนเมือง ที่ดินเกษตรก็จะหายไปซึ่งเป็นผลกระทบในระยะยาว

2. ผลกระทบในแง่วิธีการจัดที่ดิน คือ หลักการที่ควรเก็บค่าเช่า หรือเช่าซื้อด้วย แต่ในส่วนของที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม เกษตรกรต้องเสียค่าเช่า หรือค่าเช่าซื้อในอัตราที่ เกษตรกรรับได้ แต่ปัจจุบันยังไม่มี การดำเนินการ จึงออกเฉพาะ ส.ป.ก.4-01 แต่ในที่ดินชุมชนถ้า มีการจัดให้เข้าทำประโยชน์ตามที่เสนอ ก็เกิดการเปรียบเทียบว่าผู้ที่มีได้เป็นเกษตรกรแต่ประกอบ อาชีพอื่นซึ่งมีรายได้สูงแต่กลับได้อยู่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ดังนั้น จึงคิดว่าถ้าจะจัดกรรมสิทธิ์ให้ ก็ ควรคิดค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับประโยชน์ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพอื่น ซึ่งจะได้นำเงินเข้าสู่ กองทุนฯ เพื่อไปช่วยทางด้านการพัฒนาเกษตรต่อไป

ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายยุทธิ สารีภักดิ์) ให้ความเห็น 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 เนื่องจากขนาดของที่ดินมีไม่เท่ากันบางแห่งมีขนาดใหญ่ บางแห่งมี ขนาดเล็ก ดังนั้น เวลาพิจารณาเขตปฏิรูปที่ดินจึงควรพิจารณาแบบครบวงจร กล่าวคือ ในกรณีที่ เขตปฏิรูปที่ดินมีขนาดใหญ่ก็อาจต้องมีการจัดตั้งอุตสาหกรรมการเกษตรเข้ามาเพื่อเป็นแหล่งตลาด สำหรับสินค้าของเกษตรกร และเป็นแหล่งรองรับแรงงานของเกษตรกรได้ด้วย

ประเด็นที่ 2 กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในชุมชนควรมีระเบียบข้อบังคับ โดยมี คณะกรรมการที่จะพิจารณาว่าเพียงพอที่จะให้บริการภายในชุมชนได้ ไม่ควรให้มีการแข่งขันกัน มากเกินไป

ประเด็นที่ 3 โดยที่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีฐานะยากจน และที่การเกษตร เป็นลักษณะเกษตรกรน้ำฝน (Rainfed) คือต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงเห็นว่าที่ที่จะประกอบ อาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ คือ ที่อยู่อาศัยของเกษตรกรเอง เช่น มีการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ เป็นต้น

ประธานให้ความเห็นว่า การกำหนดเนื้อที่ที่จะจัดให้ควรมีความชัดเจนว่าจะให้ได้เท่าใด ซึ่งอาจนำไปสู่การสร้างรูปแบบ (Model) ในพื้นที่ว่าในชุมชนต่าง ๆ ควรจะมีกิจกรรมอะไรมาน้อยเพียงใด และควรมีการศึกษาโครงการนำร่อง (Pilot Project) ที่แสดงให้เห็นถึงการจัดผังชุมชน ซึ่งจากการนี้ได้หารือเลขาธิการ ส.ป.ก. แล้วทราบว่าอยู่ระหว่างการประสานงานกับสำนักผังเมืองในการที่จะให้ข้อคิดเห็นในเรื่องการจัดชุมชน ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการร่วมกันต่อไป

มติคณะกรรมการ ให้ ส.ป.ก. รับข้อสังเกตของกรรมการในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ไปประกอบพิจารณา และนำเสนอคณะกรรมการอีกครั้งหนึ่ง

เรื่องที่ 3.12 อำนาจการให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น
ยังไม่มีพิจารณา

เรื่อง 3.13 บริษัท เวียงชัยผางามก่อสร้าง จำกัด ขอรับความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น
ยังไม่มีพิจารณา

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ
เรื่องที่ 4.1 กรรมการอื่นในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมลาออก
มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องที่ 4.2 รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำปีงบประมาณ 2544 (1 ตุลาคม 2542 - 30 กันยายน 2543)
มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องที่ 4.3 สรุปผลการอนุมัติใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในปี 2543
มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องที่ 4.4 รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดิน
(กองทุนที่ดิน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543

มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องที่ 4.5 รายงานผลการให้สินเชื่อเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน

มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องที่ 4.6 รายงานผลการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาโครงการเขตเศรษฐกิจจำเพาะ
วังน้ำเขียวเพื่อเพิ่มผลผลิตกิ่งเมืองหนาว

มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องที่ 4.7 รายงานผลการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องที่ 4.8 รายงานผลการโอนสิทธิและตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์
ในที่ดินตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

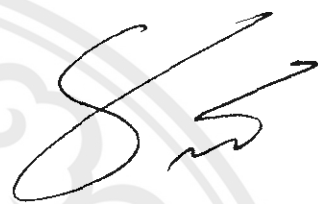
เรื่องที่ 5.1 การประเมินผลงานภายหลังการจัดที่ดินให้เกษตรกร

ประธานให้ความเห็น ว่า ตามที่ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดที่ดินให้เกษตรกร
พร้อมทั้งมีการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐาน และประสานงานในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ และ
พัฒนาการเกษตรไปแล้วนั้น เกษตรกรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือไม่อย่างไร โดยให้ ส.ป.ก.

ทำการศึกษาและประเมินผลงานโดยรวมประเด็นของข้อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ประกอบด้วย
เพื่อนำเสนอคณะกรรมการเพื่อที่จะได้กำหนดทิศทางและนโยบายและแนวทางการปฏิรูปที่ดินต่อไป
ในอนาคต

มติที่ประชุม รับทราบ และมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการต่อไป

เลิกประชุมเวลา 13.00 น.

(นายไพศาล กุวลัยรัตน์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(นายกิตติ จักกรักษ์)

เลขานุการกรม

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นายศรีโรจน์ จีรวัดน์จรรยา)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6

ผู้จัดรายงาน

(นางสาววิตรี ขวัญิตย์)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 ข

ผู้จัดรายงาน